

Hoog spel

Verantwoording van de stukkeuze

Het werk van Proloog is niet alleen gericht op het uitbrengen van toneelproducties met een zo groot mogelijk artistiek gehalte.

Wij zijn een vormingsgezelschap. Bij de stukkeuze en de realisatie hiervan zullen wij dus ook rekening houden met de pedagogische aspecten. Door studie en ervaring maar vooral door contact met het onderwijs groeit het inzicht wat dit in de praktijk betekent. Zo is bij de samenstelling van het repertoire voor de onderbouw dit seizoen zoveel mogelijk rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

Taak van alle vorming en opvoeding is de jonge mens voor te bereiden op zijn persoonlijke plaats in de wereld van morgen.

Essentieel hierbij is een groeiend inzicht in mens en wereld, met het heden als uitgangspunt en het oog gericht op de toekomst.

Dit algemene principe betekent dat wij eigentijdse stukken moeten kiezen of althans stukken met zoveel mogelijk eigentijdse elementen, waarbij het stuk niet alleen moet aansluiten bij de leefwereld van de 13 - 14 jarige, maar hem daarnaast moet confronteren met een hem nog onbekende belevingswereld. Door deze spanningsverhouding is een proces van vorming mogelijk. Dit vereist steeds een bezinning op de leefwereld van deze groep en hun relatie met de eigen tijd.

Van een opgesloten zijn in het eigen ik evolueert de mens tot een wezen dat funktioneert in een steeds grotere sociale ruimte. Ook in historisch perspectief zien wij dat de leefwereld van de mens groter wordt en hij zich op steeds jongere leeftijd interesseert voor mens en wereld. Dit is geen vanzelfsprekend proces dat inherent is aan de menselijke evolutie, maar een proces dat op gang komt door de eisen die nieuwe maatschappij-structuren aan de mens stellen.

De opvoedende instanties die dit proces niet onderkennen vormen de mens tot een wereldvreemd individu dat in feite niet in staat is menswaardig te leven.

Gezien deze ontwikkeling is het niet verwonderlijk dat het traditionele kindertoneel dat nog niet zo lang geleden ook voor 13 - 14 jarigen werd gespeeld, nu zelfs voor nog jongere kinderen ongeschikt is geworden. Niet alleen omdat sommigen het duidelijk afwijzen maar vooral omdat het een onderschatting betekent van de belevingswereld van het kind. Een 13-14 jarige is in deze tijd, zowel emotioneel als verstandelijk, een wezenlijk ander mens dan een kind van dezelfde leeftijd in 1950.

Het hedendaagse jeugdige publiek zal zich zeker betrokken voelen bij de onderwerpen die in "Hoog Spel" aan de orde komen. Dienstplicht en oorlog orde en anarchie, jongeren contra de gevestigde maatschappij en contra machtsmisbruik zijn essentiële problemen van onze hedendaagse maatschappij. Deze moeilijke thema's heeft John Arden verwerkt in eenvoudige situaties die voor ieder begrijpelijk zijn en zonder dat hij een eenzijdig appèl doet op de intellectuele vermogens van het kind. Toneel is eveneens een lijfelijke en emotionele ervaring. Ook op dit vlak sluit het stuk aan bij het ontwikkelingsniveau van de eerste en tweede klassen van het voortgezet onderwijs. Naast een grote dosis spelplezier is het stuk rijk aan humor en spanning. Door de kleurige kostuums, de belichting, de beweging, de muziek en het grote aantal liedjes is "Hoog Spel" bovendien een spectaculair gebeuren dat men geboeid zal ondergaan.

Incidenteel zal bij deze leeftijdsgroep ook aan harde emoties geappelleerd mogen worden.

Uit het voorgaande valt op te maken dat de functie van het toneel voor ons tweeledig is. Enerzijds een spel waaraan men genoeg en plezier beleeft, anderzijds' een middel dat gebruikt moet worden bij het vormingsproces en een bezinning betekent op mens en wereld.

Hoewel wij hier zeker niet de nadruk op willen leggen betekent dit toch dat wij aandacht moeten besteden aan het toegankelijk maken van dit middel toneel. Deze toneelinstructie, het leren kijken en luisteren naar toneel, heeft John Arden ook in dit stuk verwerkt.

Op scherpe wijze laat hij het verschil zien tussen waarachtig toneel en een kitch-vertoning. Dit verschil aan de toeschouwers duidelijk te laten zien is de meest belangrijke toneelinstructie die mogelijk is.

De situaties in Hoog spel behoeven in feite weinig toelichting. Daarom verzoeken wij U de voorbereiding van dit stuk in de klas vrij beknopt te houden en meer aandacht te besteden aan een klas gesprek na de voorstelling. Een klassikaal doornemen van' de tekst van het programma, hier en daar door U wat aangevuld met gegevens uit deze brochure zal als voorbereiding zeker voldoende zijn. Een uitvoerig behandelen en analyseren van de thema's zou remmend werken op de spontane beleving en zou creatief zelf denken in de kiem smoren. Het lijkt ons echter noodzakelijk om na de voorstelling op een en ander nader in te gaan omdat de situaties in het stuk zeker vragen zullen oproepen die alle begeleiding nodig hebben.

Wij verzoeken U ook pas dan het grammofoonplaatje te gebruiken. In de brochure is aangegeven wanneer een bepaald fragment de toelichting nader kan illustreren. De volledige tekst van het grammofoonplaatje is achter in dit boekje opgenomen.

Albert van der Baan